

25 Μαρτίου 2023

Ευαγγελισμός της Υπεραγίας Θεοτόκου

/ Συναξαριακές Μορφές

Ευαγγελισμός της Υπεραγίας Θεοτόκου

Εορτάζει στις 25 Μαρτίου εκάστου έτους.

Ήγγειλεν Υιόν Άγγελος τη Παρθένω,

Πατρός μεγίστης Βουλής μέγαν.

Γηθεο τη Μαρίη έφατ' Άγγελος εικάδι πέμπτη.

Σήμερα η εκκλησία μας γιορτάζει το χαρμόσυνο μήνυμα της θείας ενσάρκωσης, που με τόσο σαφή τρόπο μας το παρουσιάζει ο ευαγγελιστής Λουκάς στο Ευαγγέλιο του (κεφ. Α' στιχ. 26-38). Την ημέρα αυτή, ο θεόσταλτος αρχάγγελος Γαβριήλ παρουσιάζεται στην Παρθένο Μαρία, στη Ναζαρέτ και της ανήγγειλε ότι θα γεννήσει το Σωτήρα του κόσμου, τον Ιησού Χριστό. Και Όταν η Παρθένος αναρωτήθηκε πως ήταν δυνατό να συλλάβει χωρίς άνδρα, ο αρχάγγελος της απάντησε ότι «το Άγιο Πνεύμα θα έλθει σε σένα και η δύναμη του Υψίστου θα σε επισκιάσει» Τότε η σεμνή κόρη, η Παρθένος Μαρία, του απάντησε ταπεινά. «Ιδού

λοιπόν, η δούλη του Κυρίου. Ας γίνει το θέλημα Εκείνου». και καθώς ο Γαβριήλ εξαφανίστηκε από μπροστά της, συντελέστηκε το μεγαλύτερο μυστήριο της ανθρωπότητας. με τρόπο υπερφυσικό, η Παρθένος συνέλαβε στην άχραντη κοιλιά της, τον Υιό και Λόγο του Θεού. Εκείνον που με την εκούσια θυσία του επάνω στο Σταυρό, έσωσε το ανθρώπινο γένος από τον αιώνιο θάνατο και την καταστροφή στην οποία είχε οδηγηθεί μετά την πτώση των πρωτοπλάστων από τον παράδεισο και την εμφάνιση της αμαρτίας στον κόσμο.

Αξίζει, όμως, να δούμε πως οι εμπνευσμένοι υμνωδοί της Εκκλησίας μας έψαλαν το κοσμοσωτήριο άγγελμα: «Σήμερον χαράς Ευαγγέλια παρθενική πανήγυρις τα κάτω τοις άνω συνάπτεται• ο Αδάμ καινουργείται η Εύα της πρώτης λύπης ελευθερούται και η σκηνή της καθ' ημάς ουσίας τη θεώσει του προσληφθέντος φυράματος ναός Θεού κεχηρημάτικεν. Ω μυστήριο! ο τρόπος της κενώσεως άγνωστος, ο τρόπος της συλλήψεως άφραστος. Άγγελος λειτουργεί τω θαύματι παρθενική γαστήρ τον Υιόν υποδέχεται, Πνεύμα άγιον καταπέμπεται Πατήρ άνωθεν ευδοκεί, και το συνάλλαγμα κατά κοινήν πραγματεύεται βούλησιν εν ω και δι' ου σωθέντες, συνωδά τω Γαβριήλ, προς την Παρθένον βοήσωμεν χαίρε, κεχαριτωμένη, ο Κύριος μετά σου, εξ ης η σωτηρία, Χριστός ο Θεός ημών, την καθ' ημάς προσλαβόμενος φύσιν προς εαυτόν έπανήγαγεν».

Οι αρχές της εορτής του Ευαγγελισμού δεν είναι επακριβώς γνωστές. Το γεγονός ότι η Αγία Ελένη έκτισε στη Ναζαρέτ βασιλική, στην οποία περιλαμβανόταν κατά παράδοση ο οίκος της Θεοτόκου, όπου αυτή δέχθηκε τον Ευαγγελισμό, επέδρασε ίσως στη σύσταση τοπικής εορτής. Οι πρώτες μαρτυρίες περί αυτής ευρίσκονται στον Άγιο Πρόκλο, Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως, το 430 μ.Χ. και στο Πασχάλιον Χρονικόν (624 μ.Χ.), όπου χαρακτηρίζεται ως συσταθείσα στις 25 Μαρτίου από τους θεοφόρους δασκάλους. Η μεγαλοπρεπής πανήγυρη του Ευαγγελισμού ετελείτο από τους Βυζαντινούς στο ναό των Χαλκοπρατείων, όπου παρίσταντο και οι αυτοκράτορες.

Απολυτίκιον (Κατέβασμα)

Ήχος δ'.

Σήμερον της σωτηρίας ημών το Κεφάλαιον, και του απ' αιώνος Μυστηρίου η φανέρωσις· ο Υιός του Θεού, Υιός της Παρθένου γίνεται, και Γαβριήλ την χάριν ευαγγελίζεται. Διο και ημείς συν αυτώ τη Θεοτόκω βοήσωμεν· Χαίρε Κεχαριτωμένη, ο Κύριος μετά σου.

Κοντάκιον

Ήχος πλ. δ'.

Τη υπερμάχῳ στρατηγῷ τα νικητήρια, ὡς λυτρωθεῖσα των δεινῶν ευχαριστήρια, αναγράφῳ σοι ἡ Πόλις σου Θεοτόκε. Ἀλλ' ὡς ἔχουσα τὸ κράτος ἀπροσμάχητον, ἐκ παντοίων με κινδύνων ἐλευθέρωσον, ἵνα κράζῳ σοι· Χαίρε νύμφη ἀνύμφευτε.

Κάθισμα

Ήχος α'. Τὸν τάφον σου Σωτήρ.

Ὁ μέγας Στρατηγός, των αὐλῶν ταγμάτων, εἰς πόλιν Ναζαρέτ, ἐπιστάς Βασιλέα, μηνύει σοι Ἄχραντε, των αἰώνων καὶ Κυριον· Χαίρε, λέγων σοι, Εὐλογημένη Μαρία, ἀκατάληπτον, καὶ ἀνερμήνευτον θαύμα, βροτῶν ἡ ἀνάκλησις.

Ἔτερον Κάθισμα

Ήχος γ'. Τὴν ωραιότητα.

Σήμερον ἀπασα κτίσις ἀγάλλεται, ὅτι τὸ χαίρέ σοι φωνεῖ Ἀρχάγγελος, εὐλογημένη συ Σεμνή, καὶ Ἄχραντε πανάμωμε. Σήμερον τοῦ ὄφους, ἀμαυροῦται τὸ φρύαγμα· ἀράς γὰρ διαλέλυται, τοῦ Προπάτορος σύνδεσμος. Διο καὶ κατὰ πάντα βοῶμέν σοι· Χαίρε ἡ Κεχαριτωμένη.

Ἔτερον Κάθισμα

Ήχος δ'. Κατεπλάγη Ἰωσήφ.

Γαβριήλ ἐξ οὐρανοῦ, τὸ Χαίρε κράζει τὴ σεμνή, ὅτι συλλήψῃ ἐν γαστρὶ, τὸν προαιώνιον Θεόν, τὸν διὰ λόγου τα πέρατα συστησάμενον· ὅθεν Μαριάμ ἀπεφθέγγετο· Ἄνανδρός εἰμι, καὶ πῶς τέξω Υἱόν; ἄσπορον γονήν τις εὔρακε; καὶ ἐρμηνεύων ἔλεγεν ὁ Ἄγγελος, τὴ Θεοτόκῳ καὶ Παρθένῳ· Εὐεύσεταιί σοι· Ἅγιον Πνεῦμα, καὶ δύναμις Υψίστου ἐπισκιάσει σοι.

Έτερον Κάθισμα

Ήχος πλ. δ΄.Αυλών ποιμενικών.

Ο Λογος του Θεού, επί γης νυν κατήλθεν, ο Άγγελος βοών, τη Παρθένω επέστη·
Χαίρε Ευλογημένη, η την σφραγίδα μόνη φυλάξασα, εν μήτρα δεξαμένη, τον προ
αιώνων Λογον και Κυριον, ίνα εκ πλάνης σώση ως Θεός, το γένος των ανθρώπων.

Ο Οίκος

Άγγελος πρωτοστάτης, ουρανόθεν επέμφθη, ειπείν τη Θεοτόκω το Χαίρε και συν
τη ασωμάτω φωνή, σωματούμενόν σε θεωρών Κυριε, εξίστατο και ίστατο,
κραυγάζων προς αυτήν τοιαύτα.

Χαίρε, δι΄ ης η χαρά εκλάμψει,

χαίρε, δι΄ ης η αρά εκλείψει.

Χαίρε, του πεσόντος , Αδάμ η ανάκλησις,

χαίρε των δακρύων της Εύας η λύτρωσις.

Χαίρε, ύψος δυσανάβατον ανθρωπίνοις λογισμοίς,

χαίρε, βάθος δυσθεώρητον και Αγγέλων οφθαλμοίς.

Χαίρε, ότι υπάρχεις Βασιλέως καθέδρα,

χαίρε, ότι βαστάζεις τον βαστάζοντα πάντα.

Χαίρε, αστήρ εμφαίνων τον Ήλιον,

χαίρε, γαστήρ ενθέου σαρκώσεως.

Χαίρε, δι΄ ης νεουργείται η κτίσις,

χαίρε, δι΄ ης βρεφουργείται ο Κτίστης.

Χαίρε, Νυμφη ανύμφευτε.

Μεγαλυνάριον

Νυν ευαγγελίζεται Γαβριήλ, το χαίρε κραυγάζων, μετά δέους τη Μαριάμ. Ω του ξένου τρόπου! εν μήτρα γαρ αχράντω, συνείληπται ο Πλάστης σώζων ον έπλασε.

Οπτικοακουστικό Υλικό

Αγιογραφίες / Φωτογραφίες

Ευαγγελισμός της Υπεραγίας Θεοτόκου, Αντρέι Ρουμπλιόβ, Ναός του Ευαγγελισμού, 1405

www.elpenor.org/athos

Σφραγίδα Μονής Βατοπαιδίου (Η σφραγίδα φέρει στη σφενδόνη την παράσταση του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου, στον οποίο είναι αφιερωμένη η Μονή Βατοπαιδίου) - 1620 μ.Χ. - Μονή Βατοπαιδίου, Άγιον Όρος

www.elpenor.org/athos

Σφραγίδα Μονής Βατοπαιδίου (Η σφραγίδα φέρει στη σφενδόνη την παράσταση του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου, στον οποίο είναι αφιερωμένη η Μονή Βατοπαιδίου) - 1600 μ.Χ. - Μονή Βατοπαιδίου, Άγιον Όρος

Ευαγγελισμός της Υπεραγίας Θεοτόκου - Βημόθυρα - 14ος-15ος αι.
μ.Χ. - Μονή Σίμωνος Πέτρας, Άγιον Όρος

www.elpenor.org/athos

Ζεύγος επιμανικίων με παράσταση Ευαγγελισμού - 1634/5 μ.Χ. - Μονή Καρακάλλου, Άγιον Όρος

www.elpenor.org/athos

www.elpenor.org/athos

Ευαγγελισμός της Υπεραγίας Θεοτόκου - 1546 μ.Χ. - Μονή
Σταυρονικήτα, Άγιον Όρος (Κρητική σχολή, Θεοφάνης ο Κρής)

Ευαγγελισμός της Υπεραγίας Θεοτόκου - Πιστό αντίγραφο εικόνας που βρίσκεται στην Μονή Αγίας Αικατερίνης στο Σινά (12ος

Ευαγγελισμός της Υπεραγίας Θεοτόκου - Ι.Ν. Ζωοδόχου Πηγής, Λαρίσης
(<http://www.panagialarisis.gr>)

Ευαγγελισμός της Υπεραγίας Θεοτόκου - Βημόθυρα - Ιερό
Χιλιανδαρινό Κελλί Μαρουδά, έργο Γεωργίου Μητροφάνοβιτς,
1653/4

Πηγή: saint.gr